

GÜNLERDEN MAVİ

Merve KOÇAK KURT

“ve artık biliyordum ki yara izlerimi anlatmam için
kendime bir dil bulmam gerekiyordu.”¹

“Gördüğüm en uzun rüyaydın sen.” diyerek başladı yazmaya. Denizin solgun loşluğu, orkidenin alacalı pembesi, meyden kalma mayhoşluğu ve küllükte biriken izmaritler de sabaha ulayamıyordu onu bir türlü.

Günlerden neydi, mavi mi?

Kelimeler seni bana getiremedikten sonra ne işe yarar ki?

Kâğıda sorduğu soru siyah bir leke gibi duruyordu kalbinin ortasında. Kalemini bıraktı. Parmaklarında bir ince sızı... Düşlerini damıtıyordu hiç durmadan. Yazarken...

Denizin içinde kaybolup giden o kadının gözlerini anımsadı. Hayatını kelimelere adanmış ve onları büyük bir tutkuyla sevmiştir kadın. Parmak uçlarından akıp genişleyen bir zamanı vardı ve “Benim dünyam sensin.” diyen bir de hayat arkadaşı... Ünlü bir yazardı. Yazarken, kocaman bir dünyaydı. Film, işte o kadını anlatıyordu. Sahip olduğu kelimeleri ve onları yitirini... “Ayrıs”.

...

Adı İris’ti. Göz bebeği idi.

Radyo dinliyordu. “Bir deniz ki gözlerin...” diyen senfonik bir Türk Sanat Müziği parçasıydı bu. Ruhunu bıraktığı kayalıklarda da aynı sesi duymuştu. Deniz kızı... Denizin kızı... “Ve yaşanmamış aşklar küçük avuçlarında.”

1 David Le Breton, *Ten ve İz*, Sel Yayıncılık.

Radyodan duyulan İsmail Hakkı'nın Ferahfezâ peşrevi onu başka bir âleme çağırıyordu. Buzdolabının üzerindeki magnete takıldı gözleri. “*Madamın Dibek Kahvesi*”... Zeytinliköy'e gidip de orada kahve içmeden olur muydu hiç?

Masasındaki fincanda tavelerin geride bıraktığı yol çizgilerine dokundu parmakları. İzlerini sürdürdü. Notaların insanın içine işleyen ahengini düşündü. Tanburi Cemil Bey vardı radyoda. Muhayyer saz semai miydi... Ruhunu dindirmek için kelimeler yetmezdi bazen, müziği de yoldaş ederdi yanına.

Ömrünün son yıllarını böyle bir yerde geçirmek istemişti hep: Tam da böyle bir adada. İlk yıllar yıllar önce gelmişti. Gelir gelmez de, “*Buraya ait bir şeyler var içimde.*” demişti.

Günlerden neydi, mavi mi?

Kelimelerini gömeceği toprağı bulmuştu sonunda. İlk gelişi daha dün gibiydi.

...

İçine işleyen o deli rüzgârıyla hatırlayacaktı Çanakkale'yi. Hep aynı anın görüntüleriyle: Şimdi, bir vapurla Gökçeada'ya doğru yol alırken aklına geliyor denize yakınlığı. Bir yandan kitap okumaya diğer yandan saçlarını zapt etmeye çalışıyor, rüzgâr her yerde aynı şakayı yapıyor ona, başa çıkamayacağını anlayınca da içeri geçiyor. İlk gelişi buraya...

Sabahın serinini ve göğün yüzünü dingin kelimeleriyle yokluyordu o günlerde. Burada, toprağın dili de başkalaşıyordu sanki.

Kayalıklarda uğuldayan ses kimin sesiydi peki? Yankısını arayan... “*Hayaaatuuumm!*”

Gökçeada, ömür boyu zihninde taşıyacağı tatlar ve kokular bırakacaktı ona.

Zeytinliköy'deki Madam'ın Dibek Kahvesi, Tepeköy'deki sabun atölyesi, Kaleköy'deki o balıkçı lokantası ve muhteşem günbatımı...

Cicirya'nın domates, ceviz, turunç ve bergamot reçelleri, Efî Badem kura-biyeleri, Gül Abla Manti Salonu'ndaki zeytinyağlılar, yaşlı bir teyzenin kendi elleriyle koklattığı kekikleri...

Eski Bademli'deki manzaraya karşı içtikleri o eşsiz kahveler, “Ada Rüzgârı” markalı yasemin, leylak, menekşe, lavanta kokulu sabunlar, ama en çok da Hristo Usta'nın kendi elleriyle ikram ettiği damla sakızlı muhallebiler...

İlk durakları Zeytinliköy idi.

Köye çıkan yokuşun kenarlarında böğürtlenler.. Arabayı köyün girişinde bir yer bulur bulmaz oracığa park ettiler. Yaptığı ilk iş böğürtlenlere dokunmak olmuştu. Parmaklarının ala boyanması umrunda mı?

Akşamsefalarıyla doluydu yine her yan; sarı, beyaz, pembe, fuşya... Her gittiği yerde renklerini aradığı çiçekler. Hepsi de aynı coğrafyanın şarkısı: Ege. Başka başka yerlerde de görmüştü bu çiçekleri. Ama nedense tohumlarını toplamak sadece burada aklına gelmişti.

...

Bu nasıl bir kalabalık! Her yer araba dolu... Üstelik çoğu yabancı plakalı... *Burası bu kadar rağbet görüyor muydu yahu*, dedi. Sebebi hikmeti birazdan anlaşılacaktı. Ayin yapılıyordu kilisede. Patrik oradaydı. Komşu kıyından gelenler de vardı.

Dua sesleri göğe yükseliyordu. Yürüyerek geçtiler arasından. Ayin dağılıyordu ve bilmediği bir dili seslendiriyordu genci yaşlısı. Üzerinde *“Zeytinli Hatırası”* yazılı bir kapı gördü. Ahşap. Fotoğraf çektiren çektirene! *“Hadi bakalım, sen de geç.”* Ne çok duyuldu bu cümle o gün.

Köyün yokuşlu yollarında ilerlediler. İlerledikçe kendilerine yol açtılar. Çatal bıçak şıkırtıları, neşeli sohbetler, şen kahkahalar, yabancı ezgiler, evlerin önünde uyuyan tembel kediler... Her yana serpiştirilmiş mavi renklerin sonunda, küçücük bir dükkânın önünde durdular. *“Barba Hristo Tatlıları”*...

Rastgele atılmış, tahta sandalyeli mermer yuvarlak masaya oturdular. Sırtlarında yokuşun getirdiği ter, içlerinde dingin bir zeytin yeşili...

Karşlarına iki büküm bir ihtiyarın çıkacağını bilmiyorlardı. Hristo Usta'nın onlara sakızlı muhallebi ve krem karamelleri kendi elleriyle ikram edeceğini. Doksanın üstündeydi yaşı ustanın. Adımlarını yerde zorlukla sürüyen bu adam karşısında saygıyla eğilmek istedi.

Hristo Usta, eşyle sürekli didişiyordu. Maria'ya domates reçellerini soruyordu.

Sonra Maria gelip yan masaya oturdu. Sohbet uzadı, laf lafi açtı. Ayinle ilgili konuştular biraz. Onlar muhallebilerini yiyedursun, Maria da kendi hikâyelerini anlatmaya koyuldu. *“Ben Adalıyım aslen. Hristo İstanbullu. Epey kaldık orada. Uzun yıllar. Sonra geldik buraya.”*

Arada soruları oluyordu Maria'ya.

Elleriyle yandaki evi gösterip *“Patrik Efendi'nin evi burası. Çocukken burada yaşarlardı.”* dedi Maria, *“Kışları adada yaşamak zor oluyor.”* Sert ve soğuk. Oysa yazın öyle miydi?

Hristo Usta dükkânın içi kısmındaydı o sırada. Meşhur domates reçelleriyle uğraşıyordu. Yedi saat kaynaması gereken domates reçelleri... Her yaz olduğu

gibi. Kim bilir kaçınıcı kez aynı ritimle karıştıracaktı onları. Kim bilir kaçınıcı kez tarçın ve karanfilin buğusunda kaybolacaktı gündelik ziyaretçileri.

Bir ayini saklar gibiydi içine.

Üşüyordu ve kimse onun ne kadar ateşlendiğinin farkında değildi. Sadece bir rüyanın boşluklarını doldurmak için yaşıyor gibiydi. Bir tek kelimeleri şahitti buna, bir de kahve fincanları...

Hristo Usta, domates reçellerini kaynamaya bıraktı. Sonra Maria'nın yanına geldi. Ağır aksak bir ritim tutturan yalnız Hristo'nun adımları değildi. Burada, hayatın akışı bile yeknesaktı. Sohbeta o da katıldı. Beşiktaş'ta futbol oynadığından bahsetti. "Yoksa siz şu meşhur Hristo musunuz?" sorusuna gülümseyerek karşılık verdi. Futbolu bıraktıktan sonra "Kuyu Restoran" diye bir yer işletmiş.

"Arnavutköylüyüz aslen!" dedi Hristo. Kim bilir kaçınıcı kez aynı cümleleri kuruyordu onlara da: "Hanım köylüyüz vre bakma sen... Ama ne yapalım sağlık olsun! "

Uzun bir hayatı sırtında taşımak ne kadar zordu. Hristo'dan öğrendiğiydi bu. Kamburluğuna sebep...

Günlerden neydi, mavi mi?

...

Günlerden mavi olsaydı...

Titrek bir deniz mavisini mesela, ellerini daldırdığında kaybolan... Beyazlayıp kara dön (üş) en.

Uyanacağı nice güzel günler olacaktı: Kıpır kıpır bir sabaha uyanacaktı mesela, vişneli reçel tadında, kızarmış ekmek kokulu, ince belli bardakta ışıldaayan bir çayla beraber.

Ama kim bilir kimin rüyasında şimdi saatin sarkacı?

Şimdi, hangi söz sahibini bağlayacaktı? Bu, gece bu, zaman...

İçimizde biriktirdiğimiz hangi öykü ulayacaktı sabahın saçlarına bizi?

...

Ada'dan döndükten sonra Hristo'yu merak etti. Kim olduğunu... Araştırdı. İnternette gezinirken bir röportaja rastladı. Beşiktaş'ta futbol oynayan Hristo'nun kızıyla yapılmıştı.

Bir de yazıyla karşılaştı: "Gerçek Hristo Kostanda, 1939-1947 yıllarında Beşiktaş'ta top oynamış, ancak 1979 yılında hayatını kaybederek, Feriköy me-

zarlığına toprağa verilmiş, Yunan asıllı bir futbolcuydu. Gerçek Hristo'nun kızı millî voleybolcu Violet Kostanda. Hristo Kostanda, iri yapılı, mavi gözlü bir futbolcuydu.”

Anlayacağın Ada'daki Hristo o Hristo değil, 'Çakma Hristo' idi. Hayalkırlıklıyla doldu içi. Yine de kızamadı.

Hristo'yu anlatmalıydı, 'Çakma Hristo'yu. Çünkü yaşı doksanın üzerinde, ünlü bir futbolcu olması değil, o hâliyle işinin başında durmasıydı Hristo'yu hikâyesinin kahramanı yapan.

...

Şimdi balkonunda renk renk akşamsefaları, sardunyalılar, kedi tırnakları... Son demlerinde olsalar da, çalan şarkıya renkleriyle eşlik ediyorlardı sanki. “*Ne Me Quitte Pas*”... “*Ne Me Quitte Pas*”...

Telefon sesi... “*Günaydın canım. Ne haber?*” İrkildi önce. Sonra hatırladı zamanı genişleten yazıyla hemhâl olduğunu. Yazdıklarına dalmanın anlamı var mıydı? Masasına oturuyordu. Sokağın ritmini dinliyor, pencereye sığan manzarayı seyrediyor ve *akıpgidenkonupgöçen* bir hayatın izlerini sürüyordu. Yazıyordu.

“Gördüğüm en uzun rüyaydın sen, diyerek başladı yazmaya. Denizin solgun loşluğu, orkidenin alacalı pembesi, meyden kalma mayhoşluğu ve küllükte biriken izmaritler de sabaha ulayamıyordu onu bir türlü. Günlerden neydi, mavi mi?”